

Elfde rapport (1977) van het Belgisch avifaunistisch homologatiecomité (NEDERLANDSTALIGE AFDELING)

samengesteld door P. Herroelen, sekretaris

Dit 11de rapport van het B.A.H.C. omvat de waarnemingen, ringgevallen en vondsten van het jaar 1977 aangevuld met enkele gegevens uit vorige jaren.

De vorige rapporten verschenen in de *Wiel*. jg. 36 : 66-77, 287-296 ; jg. 37 : 161-172 ; jg. 38 : 297-303 ; jg. 39 : 205-213 ; jg. 40 : 177-186 ; jg. 41 : 1-9 ; jg. 42 : 133-143 ; jg. 43 : 169-180 ; jg. 44 : 173-187.

De lijst der tekens en gebruikte afkortingen kan de lezer terugvinden in het 4de rapport, *Wiel*. 38 : 297.

Samenstelling van het B.A.H.C.

Sinds de publikatie van het laatste rapport bleef de samenstelling van het homologatiecomité ongewijzigd nl. G. Bulteel,

G. Burggraeve, P. Houwen, Fr. Grootaers, E. Kuyken, W. Roggeman, H. Voet, J. van den Steen en P. Herroelen (sekretaris).

Lijst der lokaliteiten

In deze lijst werden alleen de lokaliteiten opgenomen die niet voorkomen in het vorige rapport, zie de *Wiel*. jg. 44 : 174.

(Tussen haakjes telkens in afkorting de naam van de provincie : A : Antwerpen ; B : Brabant ; H : Henegouwen ; Li : Limburg ; Lu : Luik ; Lx : Luxemburg ; N : Namen ; OV : Oost-Vlaanderen ; WV : West-Vlaanderen).

Aarlen (Lx), Afsnee (OV), Assenede (OV), Balen-Wezel (A), Bambrugge (OV), Battel-Mechelen (A), Beerse (A), Bommershoven (Li), Bost-Tienen (B).

Corbais (B), Crisnée (Lu), Doel-Kallo (OV).
Eeklo (OV).

Haasrode (B), Heist (WV), Herenthout (A),
Hever-Schiplaken (B), Hoeilaart (B), Hove
(A).

Kalken (OV), Kapellen (A), Kasterlee (A),
Kessel-Lo (B), Kluisbergen (OV), Koniksem
(Li), Kontich (A).

Lauw (Li), Lichtaart (A), Lubbeek (B).
Meerdaalwoud/St. Joris-Weert (B), Merel-
beke (OV), Merksem (A), Merksplas (A),
Moerbeke (OV), Mol (A), Molsbroek/Lokeren
(OV), Moortsele (OV), Munsterbilzen (Li).
Nazareth (OV), Neerijse (B), Neerpelt (Li).
Oedelem (WV), Oelegem (A), Oostende
(WV), Oostkamp (WV), Oostmalle (A), Oude-
naarde (OV).

Pellenberg (B), Perk (B), Rumbekke (WV),
Rutten (Li).

Schilde (A), Semmerzake (OV), Snellegem
(WV), St. Lievens-Houtem (WV), St. Pieters-
Leeuw (B), Stavelot (Lu), Stuivekenskerke
(WV).

Testelt (B), Torgny (Lx).

Uitkerke (WV), Vechmaal (Li), Vilvoorde (B),
Virton (Lx), Wachtebeke (OV), Welchel-
derzande (A), Westkapelle (WV), Wetteren
(OV), Wezembeek-Oppem (B), Wolvertem
(B).

Zwijnaarde (OV).

Niet opgenomen soorten en waarnemingen.

Casarca, *Casarca ferruginea*: 17, 18 en
22.8.1976 Harelbeke 4 en 2 eks. (Laridae II,
2: 46): vier jonge vogels kennelijk af-
komstig uit een park van sierwatervogels
(A. Schamelhout).

Nijlgans, *Alopochen aegyptiacus*: 14.8.1976
Zeebrugge (P. Keirsebilck); 18.5 en
26.6.1977 Zwin-Knokke (Wiel. 44: 114).

Indische gans, *Anser indicus*: zonder
datum, Kalmthoutse Heide (Wiel. 43: 70);
1.2.1977 Zandvliet (Wiel. 43: 158).

Rode patrijs, *Alectoris rufa*: * 22.5.1977
Ottenburg (Wiel 43: 249).

Uit de gepubliceerde en ontvangen in-

lichtingen blijkt dat deze waarnemingen
betrekking hebben op niet wilde eksem-
plaren.

*
* *
*

IJsduiker - *Gavia immer*

1977: 26.11 tot 1.12 Brugge; 4 tot 11.12
Zeebrugge; 17, 21 en 26.12 Oostende
(Roerd. 18: 128; 20: 5; J. Goddefroy,
BJN Brugge, R. Vannieuwenhuyze, J.
Van Gompel, F. De Scheemaeker).
Over moeilijke determinatie van duikers
zie Draulans D., M. Smets en H. Meeus,
1978, met literatuurlijst in W. 44: 154-
159, Brit. Birds 71: 225-226 en Het
Vogeljaar 26: 92 en 218.

Roodhalsfuut - *Podiceps griseigena*

1977: 19.5 Zwin-Knokke (W. 44: 112).

Geoorde fuut - *Podiceps caspicus*

1974: Putse Moer, Kalmthout, broedgevat
(W. 42: 276; H. Lieckens).

Vaal stormvogeltje -

Oceanodroma leucorhoa

1973: 30.9 Nieuwpoort (W. 42: 212).

1977: 1.10 De Panne (G. Bulteel, P. Maes).
2.10 Zwin-Knokke; Zeebrugge 1, 1 en
2 eks. (W. 44: 45, G. Burggraeve;
Roerd. 18: 129); Oostende driemaal
1 eks. (J. Milh, R. François, P. Devillers);
De Panne 5 eks. (G. Bulteel, J. De
Ridder, P. Maes). 18 en 25.11 Zwin-
Knokke telkens 2 eks. (W. 44: 112)
(zie ook tabel onder *Puffinus griseus*,
periode 29.9-2.10).

Stormvogeltje - *Hydrobates pelagicus*

1977: 1.10 Blankenberge (M. Peeters) 2.10
De Panne (P. Maes). (zie ook tabel onder
Puffinus griseus, periode 29.9-2.10).

Noordse pijlstormvogel -

Puffinus puffinus puffinus

1977: 9.8 Knokke (W. 44: 19); 11.9 Zwin-
Knokke 4 eks. (W. 44: 19); 18, 29 en
30.9 De Panne (J. Van Impe); 18.9 Zee-
brugge (P. Vandenbulcke).

1.10 Zwin-Knokke ; Zeebrugge 4 eks. (W. 44 : 45, 112 ; M. Pottier) ; 10 eks. (P. Devillers) ; De Panne 24 eks. (G. Bulteel, P. Maes). 2.10 Zwin-Knokke ; Zeebrugge 12 eks. ; Oostende 3 eks. (W. 44 : 25, 112 ; M. Pottier, P. Vandenbulcke ; Roerd. 18 : 129 ; J. Milh, R. François, P. Devillers) ; De Panne 10 eks. (G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes).
(zie ook tabel onder *Puffinus griseus*, periode 29.9-2.10).

Grauwe pijlstormvogel -
Puffinus griseus

1977 : periode tot 28.9 : 1, 6, 7.9 telkens 1 eks., 9.9 4 eks., 15.9 Heist (Veldorn. Tijdschr. 1 : 8) (biezonderheden nog niet ter homologatie voorgelegd).

Periode 29.9 tot 3.10 : in deze periode werden tijdens een stormdepressie over de Noordzee, met krachtige tot stormachtige wind uit westelijke richting, uitzonderlijke aantallen grauwe pijlstormvogels in de westelijke Noordzee en het Kanaal waargenomen, van Nederland (Ameland tot Westkapelle) tot de Kanaaleilanden, met topaantallen te Cap Gris-Nez. Deze van de Belgische kust zijn in onderstaande tabel samengevat :

***Puffinus griseus* 29.9 30.9 1.10 2.10 3.10**

Zwin-Knokke			4	1	
Heist	3	6		14	
Zeebrugge	2	10	182	22	1
Blankenberge			136	52	
Oostende				12	
De Panne			246	126	

De totalen van enkele zeevogelsoorten voor de kust in deze periode werden in volgende tabel opgenomen ; deze totalen zijn (voorzichtige) minima voor de gehele kust, afgeleid uit de uurwaarnemingen waar dit mogelijk was :

	29.9	30.9	1.10	2.10
<i>Puffinus griseus</i>	3	10	246	133
<i>Puffinus p. puffinus</i>	1	1	24	20
<i>Hydrobates pelagicus</i>			1	1
<i>Oceanodroma leucorhoa</i>			1	9
<i>Stercorarius skua</i>	1		5	18

<i>Stercorarius pomarinus</i>	1	5	3
<i>Stercorarius longicaudus</i>			3
<i>Stercorarius spec.</i>	1	25	50
<i>Xema sabini</i>		1	2

Bronnen : Zwin-Knokke (G. Burggraeve en W. 44 : 112) ; Zeebrugge : G. Burggraeve (2.10 : 15.15 u. - 17.15 u.), P. Vandenbulcke in W. 44 : 44-48 ; P. Devillers : 1 en 2.10. Oostende : P. Devillers (2.10) ; De Panne : J. Van Impe (tot 30.9) ; G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes (1.10 : 8.35 u. - 11.35 u. en 12.50 u. - 18.40 u. ; 2.10 : 7.15 u. - 15.15 u.). Literatuur ter vergelijking :

Nederland : Club van Zeetrekwaarnemers. Verslag nr. 13. De trek over zee gedurende de tweede helft van 1977.

Vermeyen, De Bont, Verdonck en Meeus, W. 44 : 51-52.

Cap Gris-Nez : Cap Gris-Nez Report 1977. Ed. Milbled en Redman, Groupe pour l'étude de la migration des oiseaux. Kanaaleilanden : Brit. Birds 71 : 550 1977, periode na 3.10.

14.11 Blankenberge 3 eks. (Veldorn. Tijdschrift. 1 : 8) bijzonderheden nog niet ter homologatie voorgelegd.

Noordse stormvogel - *Fulmarus glacialis*

1976 : 15.7 Nieuwpoort 1 uitgeput eks. op het strand (T. en Y. De Jonckheere). 1977 : 15.9 Nieuwpoort ; 18.9 en 25.11 Zwin-Knokke (W. 44 : 19, 112 ; Th. De Jonckheere ; Roerd. 18 : 129).

Kuifaalscholver -

Phalacrocorax aristotelis aristotelis

1977 : * 13.12 Oostende (met Engelse ring) (Belg. Ringwerk). 14 en 15.12 Wuustwezel (M. Schuermans, B. Van Esbroeck). v. 27.12 Zeebrugge (Veldorn. Tijdschr. 1 : 31 ; J. Van Gompel).

Purperreiger - *Ardea purpurea*

1976 : 27.2 en 2.3 Antwerpen-linkeroever (W. 44 : 14 ; BJJN Antwerpen).

Grote zilverreiger - *Egretta alba*

1977 : 29.11 tot 8.1.1978 Dijlevallei (W. 44 :

- 310). Te vergelijken met de waarneming in jan. febr. en maart 1978 te Kalken en Overmere.
- Kleine zilverreiger - *Egretta garzetta*
1977 : 28.4 Zwin-Knokke 3 eks. (W. 44 : 19).
30.7 Oorderen 2 eks. (Bull. BNVR 25 : 61).
- Koereiger - *Ardeola ibis*
1977 : 21.6 tot 20.7 Zwin-Knokke (W. 44 : 114 ; Roerd. 18 : 130 ; Aves 14 : 186-188).
- Kwak - *Nycticorax nycticorax*
1977 : 22.6 Corbaix 2 eks. (W. 44 : 19).
- Zwarte ooievaar - *Ciconia nigra*
1976 : 5.6 Lille en 11 tot 13.6 Schilde (hetzelfde ?) eks. (fam. Jacobs, F. en D. Demey, M. Couwels en waarnemers afd. Voorkempen).
1977 : 2.8 Zwin-Knokke 2 adulte vogels (W. 44 : 114).
- Krakeend - *Anas strepera*
1977 : broedgevallen : Oorderen 12 wijfjes met jongen (H. Voet en Bull. BNVR 25 : 61) ; Antwerpen-linkeroever één wijfje met jongen, eerste broedgeval aldaar (J. Van Impe) ; Zandvliet (H. Voet ; Stat. Brasschaat).
- Pijlstaart - *Anas acuta*
1977 : broedgeval Oorderen (H. Voet, M. Slootmaekers).
- Toppereend - *Aythya marila*
1977 : 25 tot 30.5 Antwerpen-linkeroever en Kallo 2 ♂♂ (J. Van Impe). 29.9 De Panne 3 eks. naar het Zuiden (J. Van Impe).
- Witoogeend - *Aythya nyroca*
1976/1977 : 24.12 en 16.1 Kluizen (P. Van Sanden, G. De Waele, E. De Visser).
1977 : 20 en 23.2, 26 en 27.3 Geel (W. 43 : 248). 27.9 Oelegem (M. Couwels, D. en F. Demey). 25.9 tot 4.10 Eke en Zevergem (H. De Bruycker, H. Notebaert).
- 8 tot 19.10 Walem (E. De Leeuw, A. Deweerdt, J. Dewyspelaere).
- IJseend - *Clangula hyemalis*
1976/1977 : 26.12 en 1.1 Nieuwpoort (F. Volckaert, C. Van Hercke).
1977 : 8.1 Antwerpen (W. 43 : 86). 18.9 Zeebrugge (Roerd. 18 : 131).
- Middelste zaagbek - *Mergus serrator*
1977 : Zwin-Knokke, 15.5 1 ♂, 19.5 twee ♀♀ en 1 ♂, 21.5 een paartje (W. 44 : 114).
29.9 De Panne 2 eks. in wijfjeskleed naar het Z. ; (J. Van Impe).
- Grauwe gans - *Anser anser*
1977 : 1 tot 8 mei Postel-Mol 2 adulte eks. (Bull. BNVR 25 : 58).
- Kolgans - *Anser albifrons*
1977 : 14.5 tot 11.7 Postel-Mol 2 ad. eks. (Bull. BNVR 25 : 58).
- Dwerggans - *Anser erythropus*
1977 : Zwin-Knokke 25.1 één adult, 5.2 één immatuur (W. 44 : 114).
- Rietgans - *Anser fabalis*
1977 : 19 en 21.5 Kallo (J. Van Impe).
- Wilde zwaan - *Cygnus cygnus*
1977 : 25.5 en 1.7 Oorderen 4 adulte (J. Van Impe) ; broedgeval, zwaar bebroed legsel geroofd (Bull. BNVR 25 : 61).
- Steenarend - *Aquila chrysaetos*
1977 : 25.12 Bornem (W. 44 : 119 en J. Winckelmans).
- Havikarend - *Hieraaetus fasciatus*
1972 : * juni tot augustus Moerbeke, immatuur eks. (J. Van den Steen, A. Verstraeten ; 5 dia's van opgezette vogel). Over het voorkomen van deze soort in Midden-Europa leze men bij Stubbe en Uhlenhaut 1977, Falke 24 : 192-197, 6 foto's.

Dwergarend - *Hieraaëtus pennatus*
1977 : 6 en 21.9 Zwin-Knokke (W. 44 : 116).

Rode wouw - *Milvus milvus*
1977 : broedgeval Assenede (W. 44 : 33-40 ;
Veldorn. Tijdschr. 1 : 31 ; De Steltkluut
7 : 99).

Zwarte wouw - *Milvus migrans*
1977 : broedpoging Wachtebeke (De Block
H. cs. 1978 ; W. 44 : 366).

Visarend - *Pandion haliaetus*
1977 : 6.2 Beek/Bree (Janssen-Gerrits).

Smelleken - *Falco columbarius*
1977 : 25.5 tot 22.6 Zwin-Knokke 1 ♂
(W. 44 : 116).

Roodpootvalk - *Falco vespertinus*
1977 : 12.6 Oostmalle 1 ♀ ; 28.6 Kalmthout
1 ♂ (W. 44 : 22 ; J. De Ridder).

Kraanvogel - *Megalornis grus*
1977 : 7.5 Verrebroek (J. Van Impe) ; 25.5
tot 25.8 Merksplas en Turnhout 1 adult
(W. 43 : 250).

Klein waterhoen - *Porzana parva*
1977 : 1.12 Zwin-Knokke (W. 44 : 114).

Morinelplevier - *Charadrius morinellus*
1974 : * 21.9 Vilvoorde 2 eks. (uit een groep
van 19) (G. Burggraeve).
1976 : corrigendum : Wiel. 44 : 177, waar-
nemers zijn M. Couwels en leden van
afd. Voorkempen (niet gebr. Demey).
1977 : Zwin-Knokke, 25.8 16 eks., 30.8 tot
11.9 één eks. (W. 44 : 115 ; Roerd. 18 :
135).

Strandplevier - *Charadrius alexandrinus*
1975 : 25.12 Oostduinkerke (M. Smets) ;
zie ook 9de rapport, W. 43 : 173.
1976 : 7.2 Koksijde 4 eks. (W. 44 : 13).

Regenwulp - *Numenius phaeopus*
1977 : 6.2 Zwin-Knokke 2 eks. (W. 44 : 115).
19.3 Oorderen, 20.3 Kalmthout, 26.3

Kalmthout en Brecht ; 27.3 Brecht 2 eks.
(Bull. BNVR 25 : 61 ; H. Voet).

Poelruiter - *Tringa stagnatilis*
1977 : 18.6 Antwerpen (W. 44 : 23) ; 25.6
Doel-Kallo 1 eks., ca. 1 km. verder nog
een eks. (P. Maes, J. De Ridder).

Kleine strandloper - *Calidris minuta*
1977 : winter 76/77 Zwin-Knokke 2 eks.,
verder 3 eks. op 20.3 (W. 44 : 115).
18.3 Antwerpen-linkeroever 1 eks., 27.11
twee eks. en 20.12 één eks. (J. Van
Impe) ; 19.11 Antwerpen 1 eks., op
17.12 2 eks. (W. 44 : 275-277).

Kemphaan - *Philomachus pugnax*
1962 : 2 broedgevallen te Uitkerke ; 1976 :
broedgeval Uitkerke ; (W. 44 : 231-234) ;
1977 : broedgeval Doel (G. Bulteel, J. De
Ridder, P. Maes, H. Voet).

Steltkluut - *Himantopus himantopus*
1977 : 22 en 23.4 Kalmthout 2 eks. (L.
Benoy, M. Sloopmaekers, H. Vander-
veken, A. Van Hecke, H. Voet). 30.5
Zandvliet 2 eks. (D. Demey en mede-
waarnemers).

Rosse franjepoot - *Phalaropus fulicarius*
1977 : 12 en 13.11 Zwin-Knokke (W. 44 :
116 ; Roerd. 18 : 135 ; H. Meeus).

Grauwe franjepoot - *Phalaropus lobatus*
1977 : 8 tot 28.8 Zwin-Knokke (W. 44 : 116).
20.8 Kallo ; 27.8 Antwerpen-linkeroever
2 eks. (J. Van Impe).

Vorkstaartplevier - *Glareola pratincola*
1977 : 28.5 Stuivekenskerke (W. 43 : 243).

Middelste jager - *Stercorarius pomarinus*
1977 : 17.9 Zwin-Knokke (W. 44 : 112) ;
29.9 De Panne (J. Van Impe) ; 1.10 De
Panne 5 eks. (G. Bulteel en P. Maes) ;
Zeebrugge 2 eks. (P. Devillers) ; 2.10 De
Panne (G. Bulteel, J. De Ridder, P.
Maes) ; Zeebrugge 2 eks. (G. Burg-
graeve en W. 44 : 45) ; Zwin-Knokke

3 eks. (W. 44 : 112) (Roerd. 18 : 135).
Zie ook tabel onder *Puffinus griseus*,
periode 29.9-2.10 voor *Stercorariidae*.

Kleinste jager - *Stercorarius longicaudus*
1977 : 2.10 Zwin-Knokke 1 immatuur ;
Zeebrugge 2 adulte en 1 immatuur
(W. 44 : 112 ; Roerd. 18 : 135). Zie ook
onder *Puffinus griseus*, periode 29.9-2.10
voor *Stercorariidae*.

Burgemeester - *Larus hyperboreus*
1977 : 6.3 tot 16.5 Zwin-Knokke 1 immatuur
(W. 44 : 113) ; Oostende 24.9, 1.11, 17
en 26.12 (Roerd. 18 : 135 ; E. Vanloo).

Zilvermeeuw - *Larus argentatus*
1977 : Zwin-Knokke 10 paar broedvogels
(W. 44 : 113).

Stormmeeuw - *Larus canus*
1977 : Zwin-Knokke 2 paar broedvogels
(Bull. BNVR 25 : 77).

Zwartkopmeeuw - *Larus melanocephalus*
1976 : broedgeval Lichtaart (Bull. BNVR
24 : 48).

1977 : 16 en 22.4 Kalmthout 2 eks. ; 15.5
Weelde 2 eks. (P. Maes, H. Voet,
G. Bulteel). Gans de tweede helft van
september, De Panne (J. Van Impe ;
G. Bulteel). Broedgeval Zwin-Knokke ;
vroegste datum 25.2, laatste datum
9.6 ; verder een juveniele vogel op 11.9,
1 en 18.11 (W. 44 : 113 ; Bull. BNVR 25 :
77 ; Roerd. 18 : 136).

Vorkstaartmeeuw - *Xema sabini*
1977 : 1. 10 De Panne 1 juveniel (G. Bulteel) ;
2.10 De Panne 1 juveniel (P. Maes) ;
Zeebrugge 1 juveniel (G. Burggraeve).
Zie ook tabel onder *Puffinus griseus*,
periode 29.9-2.10.

Witvleugelstern - *Chlidonias leucopterus*
1977 : 21, 23, 24 en 25.5 Antwerpen 2 eks.
(W. 43 : 250 ; J. Van Impe) ; 27.8 Ant-
werpen 1 juveniel (J. Van Impe).

Witwangstern - *Chlidonias hybrida*
1976 : 8.5 Eke (Geers 1977 : 58 ; J. Vermeire,
H. De Bruyker).

1977 : 6.5 Oud-Heverlee (W. 44 : 310 ; de
datum van 16 mei in W. 44 : 23 is ver-
keerd) ; 10 en 12.6 Oorderen 2 eks. (H.
Voet, L. Benoy, J. Van Impe) ; 11.6 Ant-
werpen 2 andere eks. (J. Van Impe) ;
17.6 Zevergem 2 eks. (J. Verhoeije).

Lachstern - *Gelochelidon nilotica*
1974 : 19 tot 25.7 Oedelem (Roerd. 15 : 18 ;
P. Van den Bulcke ; foto M. Vrielinck).

Reuzenster - *Hydroprogne caspia*
1977 : Antwerpen-linkeroever 4 en 8.7
(J. Van Impe ; BJN Antwerpen).

Visdiefje - *Sterna hirundo*
1974, 1975, 1976 : ieder jaar één broedgeval
te Zevergem (W. 42 : 314-316 ; Geers
1977 : 59 ; M. Van Beirs).

Gespreide staart van *Anthus s. spinoletta* : de bin-
nenvlag van de buitenste staartpen is gedeeltelijk
zuiver wit (het donkere gedeelte is niet zichtbaar),
de buitenvlag van dezelfde staartpen is lichtbruin.
Brecht, 4 nov. 1976. Foto : D. Arnhem.

1977 : broedgevallen : Antwerpen 4 paar, Zevergem 1 paar, Kluizen 2 paar (J. Van Impe ; M. Van Beirs ; G. De Waele).

Grote stern - *Sterna sandvicensis*
1977 : 18.11 Zwin-Knokke (W. 44 : 113).

Dougall's stern x visdiefje -
Sterna dougallii x *Sterna hirundo*
1977 : gemengd broedgeval Zwin-Knokke
W. 44 : 113 ; BJJ Brugge).

Papegaaiduiker - *Fratercula arctica grabae*
1977 : * 30.12 Wenduine (met een weinig stookolie op buik) (J. Van Gompel, M. Peeters). Over grootteverschillen bij deze soort en leeftijdskenmerken wordt bericht door Petersen 1976, *Ornis Scand.* 7 : 185-192.

Boerenzwaluw - *Hirundo rustica*
1977 : 25.12 Neerpelt (R. Ceelen).

Grote pieper - *Anthus richardi*
1977 : v. 23 en 30.9 Retie (Stat. Noorderkempen) ; v. 16.10 Westkapelle (A. Van Parijs).

Roodkeelpieper - *Anthus cervinus*
1977 : v. 28.9 Merksplas (Stat. Noorderkempen).

Oeverpieper - *Anthus spinoletta littoralis*
1976 : v. 8 en 10.10, 14.11 Retie ; 9.10 en 22.11 Beerse (Stat. Noorderkempen).
1977 : v. 20 en 24.10 Lokeren (WG Durme) ; v. 21 en 25.10, 3.11 (terplaatse op 7.11) Mechelen (Stat. Brussel) ; v. 11.10 Merksplas ; 19.10 Retie (Stat. Noorderkempen) ; v. 13.11 Mendonk-Gent (J. Van de Maele).

Rouwkwikstaart - *Motacilla alba yarrelli*
1972 : 7 en 11.5 Eke (Geers 1977 : 73 ; M. Van Beirs).
1977 : 9.3 Snellegem ; 20.3, 4.4 en 18.5 Zwin-Knokke, op 8.4 aldaar 4 eks. ; 29.5 Brugge (M. Pottier ; W. 44 : 117 ; L. Declercq, L. De Cat, L. Lejeune).

Engelse gele kwikstaart -
Motacilla flava flavissima
1977 : 9.4 St. Pieters-Leeuw ; 23.4 Antwerpen 2 eks., Kallo 1 eks. ; 12.5 Zwin-Knokke minstens 2 ♂♂ (Orn. Brab. 72 ; J. Van Impe ; E. Kuyken).

Noordse gele kwikstaart -
Motacilla flava thunbergi
1976 : v. 22.8 Retie (Stat. Noorderkempen).
1977 : 13.5 Antwerpen, minimum 50 eks. ; 14.5 Kalmthout, Kallo 2 eks. ; 15.5 Langerbrugge (W. 44 : 57 ; 43 : 252 : J. Van Impe ; S. Mortier) ; v. 2.9 Retie (Stat. Noorderkempen) ; 15.5 Lille, 2 eks. (W. 44 : 57) ; Zwin-Knokke : 10.5 eks. ; 12.5 ca. 12 eks. ; 15.5 2 eks. ; 19.5 110 eks. in groepjes van 8 tot 26 eks., overwegend mannetjes (W.44 : 117) ; 16.5 Harelbeke (A. Schamelhout).

Balkan gele kwikstaart -
Motacilla flava feldegg
1977 : 7.5 Zwin-Knokke (G. 67 : 273 ; W. 44 : 117).

Noordse waterspreeuw -
Cinclus cinclus cinclus
1977 : 12 tot 24.2 Kasterlee 1 eks. met de kenmerken van de nominaatvorm. (B. Dierckx de Casterlé en 9 waarnemers). Tot in 1974 werden 52 lange afstandmeldingen van geringde vogels uit Skandinavië geboekt, waarvan twee in Duitsland (Andersson en Wester 1976).

Roodkopklauwier - *Lanius senator*
1972 : 10 tot 17.7 vier paartjes in de streek Virton-Aarlen (W. 38 : 325) ; omwille van de bescherming van deze zeldzame broedvogel werden geen lokaliteiten opgesomd. Dit heeft Ch. Mois (1974, *Aves* 11 : 185) er toe gebracht ernstig voorbehoud te maken met betrekking tot deze gegevens. De bijzonderheden ervan zijn de volgende voor de periode 10 tot 17.7 :

- in een boomgaard wordt alle dagen een voederend paartje waargenomen ; de vogels zijn echt niet zo schuw en werden in gunstige omstandigheden door een 40 tal waarnemers gezien.
- op een bepaalde dag wordt in dezelfde boomgaard een tweede paartje vastgesteld en 's avonds worden door nog andere leden van de BJN nog twee andere gemeenten genoemd waar de soort werd waargenomen.

1977 : 19.7 Torgny één koppel (E. Callebaut, J. De Boe, H. Dierickx).

Kramsvogel - *Turdus pilaris*

1973 : 13.6 St. Lievens-Houtem (Tavernier 1978 : 37).

1977 : broedgeval Arendonk ; verder te Arendonk : 21.7 vijf eks., 13.8 zeven eks. (Smets en Matthé 1979 : 42). Voor verdere broedgevallen sinds 1974 in de Geulvallei, de Voerstreek, Noord- en Midden Limburg wordt verwezen naar de gegevens van het Atlasproject.

IJslandse koperwiek -

Turdus iliacus coburni

1953 : v. 10.11 Merksem (geringd als *coburni* op 14.10 op Fair Isle) (Brit. Birds 47 : 385).

1970 : v. 21.11 Zwijnaarde : stervend aangetroffen op treiler in de omgeving van Stafnes, ZW IJsland op 1.5.1971 (G. 66 : 375 ; Orn. Brab. 74 : 1).

Nieuwe ondersoort voor België ; over de verschilpunten tussen de nominatform *iliacus* en de ijslandse *coburni* leze men de studie van Williamson 1958, Ibis 100 : 582-604.

Groenlandse tapuit -

Oenanthe oenanthe leucorrhoa

1975 : v. 4.10 Lauw (WG Tongeren).

1976 : v. 2 en 3.5 Lauw 3 eks. ; v. 5.5 Bommershoven ; v. 7.9 Lauw (WG Tongeren).

1977 : v. 24.9 Koninksem ; v. 25.9 Vech-

maal ; v. 29.10 Rutten (WG Tongeren) ; v. 16.9 De Moeren/Veurne (N. Roothaert) ; v. 25.4 Westkapelle (A. Van Parijs).

Roodsterblauwborst -

Cyanosylvia svecica svecica

1977 : 30.3 Zevegem (W. 44 : 125 en H. De Bruyker).

Bosrietzanger - *Acrocephalus palustris*

1977 : 30.4 Zwin-Knokke (W. 44 : 116 ; Porzana 5 : 17 ; G. Burggraeve).

Waterrietzanger - *Acrocephalus paludicola*

1977 : 8.8 Harelbeke (A. Schamelhout) ; 13.8 Zandvliet 2 eks. (J. Van Impe) ; 15.8 Zwin-Knokke (W. 44 : 117) ; v. 15.8 Westkapelle (A. Van Parijs).

Waterrietzanger - *Acrocephalus paludicola* 15 aug. 1977. Foto : A. van Parijs.

Spotvogel - *Hyppolais icterina*

1977 : 25.4 Merelbeke (G. De Meulemeester).

Waaierstaarrietzanger -

Cisticola juncidis

1977 : 21.6 Moortsele (M. Reygaert).

Juni tot begin september Wenduine, een koppel waarvan één vogel alarmerend : waarschijnlijk broedgeval (W.

44 : 235 ; J. Van Gompel ; F. De Scheemaeker).

27 en 31.8, 27.9 Ninove (industrieterrein) (W. Roggeman, H. De Bondt, B. De Bruyn).

13 en 18.9 Zeebrugge (J. Goddefroy, P. Keirsebilck, R. Vannieuwenhuyze en 18 waarnemers ; Roerd. 20 : 15 ; in Roerd. 18 : 135 staat verkeerdelijk 17.9). 26.12 Westkapelle (W. 44 : 116).

Bonte vliegenvanger - *Ficedula hypoleuca*
1977 : broedgevallen : Nazareth (Stat. Alcedo Gent) ; Kapellen/Antwerpen (Stat. Brasschaat).

Barmsijs - *Carduelis flammea cabaret*
1977 : Knokke 4 broedgevallen (W. 44 : 116 ; Porzana 5 : 20 ; Bull. BNVR 25 : 77).

Grote goudvink - *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula*
1977 : v. 26.11 Haasrode (Th. Vreugde).

Oosteuropese kauw -
Corvus monedula soemmeringii
1977 : * 5.2 Perk (verz. KBIN ; Orn. Brab. 72).

Notekraker - *Nucifraga caryocatactes*
1977 : 19.9 Zevegem (L. Blondé) ; 12.10 Ekeren, 30.10 Kapellen (J. De Ridder, P. Maes) ; 15.10 Blankenberge (M. Peeters, F. Beidts) ; 24.10 Schilde) K. De Taey) ; 12.10 tot 7.12 Heverlee ; 17 en 31.10, 1 en 4.11 Testelt ; 23.10 Herenthout ; 22.10 Pellenberg ; 5.11 Wezembeek-Oppem en Kalmthout ; 13.10 Balenwezel (W. 44 : 26, 124, 310) ; 19.10 Hever-Schiplaken ; 22.10, 4 en 16.11 Battel-Mechelen (G. en V. Michiels) ; 2.11 Vilvoorde (F. Luyckx) ; 20.12 Oud-Heverlee ; vanaf laatste week oktober 1977 tot half januari 1978 2 eks. in tuin te Heide-Kalmthout (L. Verpraet). 10.10 tot 10.11 Wechelderzande 2 eks. ; 23.10 Merksplas ; 29 en 30.10 Arendonk 2 eks. ; 2.11 Beerse ; 4.12 Mol (Smets en Matthé 1979 : 41).

Van de ondersoort *macrorhynchos* werden 4 eks. geringd : v 26.10 Heverlee ; v 6.11 Testelt ; v 22.1 en 25.2.1978 Heverlee (WG Leuven, WG Demervallei). Deze kleine invasie werd tevens opgemerkt in Wallonië (Aves 14 : 208) en in Nederland (Vogeljaar 26 : 44).

AANVAARDE GEVALLEN ONDER VOORBEHOUD

Casarca - *Casarca ferruginea*
1976 : 11.9 Platweiers/Zonhoven 1 ♂ (R. Baeten, C. Onkelinx).
1977 : 23.10 Bossut-Gottechain (J. De Boe, E. Callebaut).

Canadese gans - *Branta canadensis*
1977 : 23.10 tot in november Blankenberge (M. Peeters, M. Callier, F. Beidts).

Monniksgier - *Aegypius monachus*
1977 : 8.3 Antwerpen-linkeroever (W. 43 : 157) ; eerste waarneming voor België. In 1975 werd te Hoeke een gemerkt eks. uit Duitsland vastgesteld (G. Burggraeve).

Lannervalk - *Falco biarmicus*
1977 : v 17.12 Zeebrugge 1 immatuur eks. (G. Vantorre, R. Trio, G. Burggraeve) ; eerste geval voor België.

Lannervalk - *Falco biarmicus*. Foto : G. Vantorre.

NIET AANVAARDE GEVALLEN.

Toelichting :

- een geval zonder commentaar betekent dat de waarneming „onvoldoende gedocumenteerd” is.
- een geval zonder aanduiding van de waarnemers betekent dat dit berust in het archief van B.A.H.C.

Grote zilverreiger - *Egretta alba* : 13.5.1977 Perk (Orn. Brab. 72).

Casarca - *Casarca ferruginea* : 31.10.1973 Eke (Geers 1977 : 25). Voldoende aandacht dient besteed aan onderscheiding van mogelijk andere uit verzamelingen ontsnapte Casarca-soorten, in het bijzonder *Casarca cana* (o met grijze kop, o met grijs en witte kop) evenals *Casarca variegata* (o met witte kop); voor afbeeldingen zie P. Scott „A coloured key to the wildfowl of the world”. In de vlucht is tevens verwarring mogelijk met nijlgezanten.

Brielduiker - *Bucephala clangula* : 26.7.1976 Nazareth 3 oo (Laridae II, 2 : 46).

Dwergarend - *Hieraaëtus pennatus* : 27 en 28.9.1976 Dijlevallei.

Ruigpootbuizerd - *Buteo lagopus* : 19.3.1976 Molsbroek (Roels en Hebbelinck 1977); 26.12 Bree; 1977 : 13.2 en 6.11 Postel-Mol (Bull. BNVR 25 : 58); 2.9 St. Agatha-Rode (W. 44 : 310). In verband met buizerden wordt verwezen naar het uitstekend artikel van Svensson (1976, Var Fagelv. 35 : 217-234) waarvan een vertaling verscheen in het Veldorn. Tijdschr. I : 71-93.

Visarend - *Pandion haliaëtus* : broedgeval mei 1950 Postel/Mol.

Wespendief - *Pernis apivorus* : 9.12.1977 Afsnee; 26.12.1977 Oelegem.

Boomvalk - *Falco subbuteo* : 6.11.1977 Eeklo.

Purperkoet - *Porphyrio porphyrio* : 21.6 tot 10.7.1977 Wolvertem; uit de beschrijving blijkt dat het hier gaat om een niet Europese ondersoort.

Morinelplevier - *Charadrius morinellus* : 9.2.1975 Bost 2 eks. (W. 43 : 87); 3.9.1975 Lubbeek (W. 43 : 18).

Poelsnip - *Gallinago media* : 16.8.1976 Semmerzake; 10.9.1976 Zwijnaarde (Laridae II, 2 : 55-56; Geers 1977 : 46).

Kleine plevier - *Charadrius dubius* : 28.2.1976 Stuivekenskerke 6 eks. (W. 44 : 13).

Middelste jager - *Stercorarius pomarinus* : 18.9.1977 Zwin-Knokke (W. 44 : 112); 12.11.1977 Zwin-Knokke 2 eks. (Roerd. 18 : 135).

Kleine burgemeester - *Larus glaucoïdes* : 11.3.1977 Oorderen; het gaat hier om een albino of om een afwijkend eks. van de zilvermeeuw.

Lachstern - *Gelochelidon nilotica* : 25.12.1977 Oostende.

Kleine alk - *Plautus alle* : 25.12.1977 Oostende.

Kerkuil - *Tyto alba alba* : 10.1.1976 Crisnée (W. 43 : 156); de kerkuilen in West-Europa behoren tot een mengpopulatie waarvan de kenmerken dermate variabel zijn dat het niet past een vondst sub-specifiek te determineren als de herkomst niet gekend is. Alleen het ringwerk kan hier uitkomst brengen.

Gierzwaluw - *Apus apus* : 6.4.1976 Gent (W. 44 : 15); de juiste datum is 6 mei 1976 (Stentor 14 : 40; W. 44 : 160).

Draaihals : 18.3.1976 Vilvoorde (W. 44 : 14).

Boompieper - *Anthus trivialis* : 13.3.1976 Lier (W. 44 : 13); 12.3.1977 Zevergem.

Rouwkwik - *Motacilla alba yarrelli* : 28 en 29.5.1977 Meerdaalwoud.

Gele kwikstaart - *Motacilla flava* : 12.1.1974 en 20.1.1974 Kluisbergen en Oudenaarde; 1976 : 29.2 Bambrugge (W. 44 : 13).

Engelse gele kwikstaart - *Motacilla flava flavissima* : 28.4.1975 Neerijse; 14.4.1976 Neerijse.

Noordse gele kwikstaart - *Motacilla flava thunbergi* : 23.5.1976 Beek/Bree 2 eks.

Pesivogel - *Bombycilla garrulus* : 5.6.1977 Kinrooi; vermoedelijk een ontsnapte kooivogel.

Roodkopkluwier - *Lanius senator* : 31.8.1970 Zevergem (Geers 1977 : 75); 12.2.1975 Rumbleke.

IJslandse koperwiek - *Turdus iliacus coburni* : okt. 1977 Ekeren 23 eks. geringd; okt. en nov. 1977 Brecht 9 eks. geringd; de vleugellengte alleen volstaat niet! Alle afmetingen moeten genomen worden met daarbij het gewicht (en de vetgraad); tevens dient een beschrijving gemaakt van de typische kenmerken van het vederkleed (zie Herroelen 1977).

Groenlandse tapuit - *Oenanthe oenanthe leucorrhoea* : 25.10.1977 Lede. De kenmerken van het verenkleed alleen zijn onvoldoende.

Roodsterblauwborst - *Cyanosylvia svecica svecica* : v 25.7 en 8.8.1976 Antwerpen en Lillo; v 9.8.1977 Ekeren 2 eks. Deze ondersoort is moeilijk te determineren na de broedtijd; bovendien werd één van de vogels van 1977 als witster (*cyaneacula*) in april 1978 teruggemeld.

Blauwborst (zonder witte ster) - *Cyanosylvia svecica magna* : 10.4.1977 Dendermonde (W. 43 : 251). Vogels zonder witte of rode ster kunnen sub-specifiek niet gedetermineerd worden cfr. Herroelen 1977; V. en H. Geers 1978.

Snor - *Locustella luscinioides* : 27.3.1977 Beek/Bree.

Kleine karekiet - *Acrocephalus scirpaceus* : 6.4.1974 Oostkamp (W. 41 : 163; Roerd. 14 : 137); 20.4.1975 Zonhoven (W. 42 : 231); 6.4.1976 Hoeke (W. 44 : 16).

Bosrietzanger - *Acrocephalus palustris* : 26.4.1976 Gent (W. 44 : 16); 27.3.1977 Beek/Bree.

- Spotvogel - *Hippolais icterina* : 9.4.1977 Wetteren.
 Tuinfluiter - *Sylvia borin* : 8.4.1976 Wetteren (W. 44 : 15).
 Noordse fitis - *Phylloscopus trochilus acredula* : v 24.9.1977 Testelt.
 Grauwe vliegenvanger - *Muscicapa striata* : 28.3.1976 Kontich en Hove (W. 44 : 15).
 Kleine vliegenvanger - *Ficedula parva* : 11.5.1977 Bredene.
 Woudboomkruiper - *Certhia familiaris* : v 30.10.1977 Hoeilaart ; de opgegeven afmetingen van snavel en nagel vallen buiten de gegevens gepubliceerd door Mead (1976, Brit. Birds 69 : 127, fig. 4 en 5).
 Cirlgors - *Emberiza cirlus* : 21.4 Zevegem en 8.5.1974 Zevegem een koppel (Geers 1977 : 98).
 Sneeuwgorst - *Plectrophenax nivalis* : 17.7.1977 Dendermonde ; vermoedelijk een ontsnapte kooivogel.
 Sneeuwvink - *Montifringilla nivalis* : 26 tot 28.11.1977 Kessel-Lo.
 Witbandkruisbek - *Loxia leucoptera* : 26.11.1976 Stavelot 28 eks. ; over de veldkenmerken van kruisbekken en de gelijkenis tussen jonge kruisbekken en witbandkruisbekken schreven respectievelijk Mauersberger (1976) en Philips (1977) een interessante bijdrage.
 Witstuitbarmsijs - *Carduelis hornemanni* : 1977 : begin december Munsterbilzen.

BRONNEN.

- Andersson S. and S. Wester 1976. Langaterfynd av nordiska strömstarar *Cinclus c. cinclus*. Var Fagelvärd 35 : 279-286.
 De Block H. cs 1978. Avifauna van de Durmevallei 1976/1977, 20 pp.
 De Lust R. 1978. Rode wouw (*Milvus milvus*) broedde in Oost-Vlaanderen. Wiel. 44 : 33-40.
 Draulans D., M. Smets en H. Meeus. 1978, 1979. Parelduiker (*Gavia arctica*) of ijsduiker (*Gavia immer*) in winterkleed : een moeilijke determinatie. Wiel. 44 : 154-159, addendum Wiel. 45 : 19.
 Geers V. 1977. Vogels van de Scheldevallei 1970-1976, 114 pp. ; 1978. Errata en aanvulling, 4 pp.
 Geers V. en H. 1978. Blauwborstjes (*Cyanosylvia*) met en zonder witte ster. Wiel. 44 : 380-384.
 Gerené P. 1977. Monniksgier (*Aegypius monachus*). Wiel. 43 : 157.
 Herremans M. 1977. Barmsijzen : enkele gegevens over soorten en ondersoorten. Wiel. 43 : 133-141.
 Herroelen P. 1977. De IJslandse koperwiek (*Turdus iliacus coburni*) nieuw voor België. Orn. Brab. 74 : 1-2.
 Herroelen P. 1977. Blauwborst. Wiel. 43 : 275.
 Herroelen P., R. Vannieuwenhuyze 1978. Aankomst van de zomergasten 1976. Addenda en Corrigendum. Wiel. 44 : 159-160.

- Lippens L. 1977. Observation d'une Bergeronnette printanière à tête noire, *Motacilla flava feldegg*, à Knokke. Gerf. 67 : 273-274.
 Lippens L. et G. Burggraeve 1977. Une deuxième observation du Héron garde-boeufs (*Bubulcus ibis*) en Belgique. Aves 14 : 186-188.
 Lippens L. en G. Burggraeve 1977. Het natuurreservaat Het Zwin. Bull. Belg. Natuur- en Vogelres. 25 : 77-79.
 Lippens L., G. Burggraeve, R. Trio 1978. Belangrijkste ornithologische waarnemingen in of bij het Zwin in 1977. Wiel. 44 : 112-117.

Anthus s. spinoletta. Brecht 4 nov. 1976.

Foto : D. Arnhem

- Mauersberger G. 1976. Zur Feldkennzeichnung der Kreuzschnabelarten und zum Status von Sichtnachweisen. *Der Falke* 23 : 51-55.
- Mead C.J. and D.I.M. Wallace 1976. Identification of European treecreepers. *Brit. Birds* 69 : 117-131.
- Osieck E.R. 1976. Het voorkomen van de witsuitbarmsijs (*Carduelis hornemanni*) in 1972. *Limosa* 49 : 100-106.
- Petersen A. 1976. Size variables in Puffins *Fratercula arctica* from Iceland, and bill features as criteria of age. *Ornis Scand.* 7 : 185-192.
- Philips A.R. 1977. Sex and age determination of Red Crossbills (*Loxia curvirostra*). *Bird-Banding* 48 : 110-117.
- Reygaert M. en J. Pollet 1978. Een broedgeval van de zwarte wouw te Deinze (Bachte-Maria-Leerne). *Wiel* 44 : 365-372.
- Roels F. en M. Hebbelinc 1977. Avifauna van de Durmevallei 1975/1976, 16 pp.
- Serpentier J. en R. Tahon 1977. De vorkstaartplevier. *W.* 43 : 243.
- Smets M. en L. Matthé 1979. Ornitologisch jaarverslag 1977 van de Turnhoutse Kempen. *Wiel* 45 : 33-46.
- Stubbe M. und K. Uhlenhaut 1977. Habichtsadler in der D.D.R. *Der Falke* 24 : 192-197.
- Svensson L. 1976. [The problem of separating light phase Booted Eagle and Short-toed Eagle from light buzzards] *Var Fagelvärld* 35 : 217-234.
- Vandenbulcke P. 1978. Uitzonderlijke trek van ongewone zeevogelsoorten voor de kust van Zeebrugge. *Wiel*. 44 : 44-48.
- Vandenbulcke P. 1978. Trekpatroon van Grauwe pijlstormvogel *Puffinus griseus* door de zuidelijke Noordzee en het Kanaal in functie van de trek voor de Westeuropese kust. *Veldorn. Tijdschr.* 1 : 2-19.
- Van Gompel J. 1978. De broedvogels van het weidegebied van Uitkerke (Blankenberge). *Wiel*. 44 : 229-236.
- Vannieuwenhuyze R. 1978. Aankomst van de zomergasten 1976. *Wiel*. 44 : 11-17.
- Voet H. en L. Benoy 1977. De kuifeend (Oorderen). *Bull. Belg. Natuur- en Vogelres.* 25 : 59-64.
- Williamson K. 1958. Autumn immigration of Redwings *Turdus musicus* into Fair Isle. *Ibis* 100 : 582-604.